

Scener & samtal var ett litterärt arrangemang bestående av ungefär 80 seminarier och kortare läsningar under 29-30 september 2017. Ramverket utgjorde en ideell förening med femtioalet medlemmar där jag är anställd på deltid som verksamhetsledare. Medlemmarna i föreningen är juridiska personer (eller motsvarande) med olika typer av litterära syften och intressen och som vill göra program och verksamhet i Göteborgs litterära offentlighet; förlag, tidskrifter (Glänta, Ord&Bild, Daidalos, Thorén&Lindskog, Hana) intresseorganisationer (Svenska Pen, Sveriges Författarförbund, KulturUngdom), festivaler (Textival, Göteborgs poesifestival), m.m.

En viktig omständighet är att programmen för Scener & samtal skedde parallellt med och på gångavstånd från den stora bokmässan som samtidigt ägde rum i Göteborg. Projektet började i liten skala - planen var 10-20 seminarier under en dag - men ökade hastigt i omfång och ambitionsnivå i takt med att en politisk debatt om bokmässans beslut om att (fortsätta) tillåta en rasistisk tidskrift att ställa ut på mässgolvet. Det beslutet och även hur motiveringen till beslutet formulerades och framfördes, tillsammans med debatten som följde, genererade ett behov av och argument för sidoliggande scener och samtal. Det innebar att arbetet med att kurera programmet byggde väldigt mycket på att hitta konstruktiva och sätt att ta till vara på engagemanget hos författare och föreningsmedlemmar, och dels på förmågan att ingå i en uppskalad dialog med de 150 medverkande som både själva hörde av sig och som bjöds in av oss kuratorer och arrangörer - men även med media, samarbetspartners (främst större förlag), bokmässan själva och - givetvis - föreningens styrelse.

I projektet Scener & samtal ingick också att tillsammans med formgivare skapa en hemsida och ett program, skriva och producera programtexter och presentationer samt en inledande text, ett arbete som givetvis skedde genom redaktionellt arbete. Att stor omsorg lades vid hur programmet presenterades, vilka ingångar som skapades och hur tyngdpunkterna fördelades behöver kanske inte sägas. Men vi arbetade framförallt med att ställa frågor och sätta programinnehåll i dialog med ämnen och problem vi uppfattar är akuta eller gemensamma för många just nu. Det vill säga vi försökte att motivera programmet med andra typer av presentationer än att exempelvis luta oss mot en författares verklista, ålder, mottagna priser, och annat som kräver en orientering på det litterära fältet i termer av status och markörer. De inledande meningarna till presentationen av Scener & samtals program lød: "Litteraturen är på samma gång stark & sårbar. På vilka sätt kan denna sårbarhet & denna styrka hjälpa oss förstå & motarbeta rasismens verkningar? Vilken roll kan litteraturen spela här & nu?"

När programmet var lagt och presenterat tog situationen en ny vändning som därmed påverkade den kontext projektet genomfördes i. Den nazistiska grupperingen Nordisk motståndsrörelse ansökte om och fick demonstrationstillstånd i direkt anslutning till bokmässan, men då också nära Världskulturmuseet. Detta gjorde i sin tur att en massiv anti-nazistisk manifestation ägde rum samtidigt.

Projektets styrka var att det kunde genomföras genom att ta tillvara på gensvaret från konstnärer såväl som allmänheten intresse i de frågor som väcktes, och förmådde hålla en konstruktiv linje och resulterade i två välbesökta programdagar, med ca 1 500 deltagare. Entrén var jämförelsevis låg, 150 kr och gratis för personer under 19 år. Många av deltagarna både på scenerna och i samtalen som utgick från, gick in i och omgärdade programmet delade sin lördag mellan den anti-nazistiska motdemonstrationen och närvaro på Världskulturmuseet. I utvärderingarna har det framkommit att programmen uppfattades som stimulerande, energigivande, meningsfulla och dialogfrämjande. Det var också mycket som var svårt: mötet med media, att navigera och ibland konfrontera eller konfronteras med motsättningar inom den stora och engagerade gruppen människor som bidrog till programmet, såväl som den faktiska hotbilden mot arrangemangen den 29-30 september.

Jag vill verkligen betona att det faktum att jag är upphovsperson till denna GUPEA-artikel inte är synonymt med att jag är upphovsperson till Scener & samtal, vars förutsättning var kollektivt arbete med en stark redaktion bakom programläggning såväl som övrig produktion. Jesper Brygger, konstnärlig ledare för Göteborgs Litteraturhus, Linn Hansén, redaktör på Glänta, Marit Kapla och Ann Ighe, redaktörer för Ord&Bild, Johan Ahlbäck, formgivare, Mikael Löfgren, redaktör för antologin Ska man tala med nazister, Göteborgs Litteraturhus styrelse, Litterär gestaltungs kollegium, Patrik Tornéus, arrangör Littfest, är några av de nyckelpersoner som arbetade med projektet, bredvid mig själv.